

06.10.2023

Hallintojohtaja

**13 §
HELSINGIN KAUPUNGIN OSALLISTUMINEN YMPÄRISTÖMINISTERIÖN VESIENSUOJELUN TEHOSTAMISOHJELMAN RAHOITUSHAKUUN HANKKEESSA ”KAUPUNKIVESIEN HYGIENIAHAITAT KURIIN”**

HEL 2023-012550 T 02 05 02

Päätös

Hallintojohtaja päätti, että Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala osallistuu partnerina Ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoitushakuun hankkeella ”Kaupunkivesien hygieniahaitat kuriin”.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala osallistuu partnerina ”Kaupunkivesien hygieniahaitat kuriin” -hankkeella Ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelman teeman: kaupunkivesien hallinta ja haitallisten aineiden vähentäminen – kokonaisvaltaiset kaupunkivesien hallintasuunnitelmat -rahoitushakuun, jossa valtionapuviranomaisena toimii Etelä-Savon ELY-keskus. ”Kaupunkivesien hygieniahaitat kuriin” -hankkeen tavoitteena on parantaa kaupunkipurojen ja merialueiden sekä pääkaupunkiseudun vararaakavesilähteenä toimivan Vantaanjoen veden hygieenistä laatua.

Hule- ja jätevesiviemäreiden ristiinkytkentöjen on todettu olevan yksi syy kaupunkivesien hygieenisen laadun heikkenemisessä. Hankkeessa etsitään kustannustehokkaita keinoja ristiinkytkösten paikallistamiseen. Myös muiden päästölähteiden systemaattinen etsiminen on oleellista, jotta esimerkiksi säännöllinen hulevesiviemäriin väärinkäyttö saadaan kiinni, löydetään jätevesiviemärien mahdolliset vuotokohtat tai muut, vielä tunnistamattomat syyt bakteerikuormitukselle. Hankkeen tuloksena syntyy toimintaohje tilanteeseen, jossa on havaittu veden hygieenisen laadun heikkenemistä ilman että heikkenemisen juurisyytä tiedetään. Hankkeen tuloksista tiedotetaan muita kuntia, jotta toimintaohjetta voidaan soveltaa muuallakin Suomessa.

Hankkeen toimet alkavat systemaattisella riskikartoituksella, jonka päävastuu on Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:llä. Riskikartoituksen tulosten perusteella etsitään keinot jäte- ja/tai hulevesipäästöjen paikantamiseksi. Keinoina tässä työssä käytetään jatkuvatoimista vedenlaadunmittausta (mittausdatan seurannan vastuutoimija Helsingin kaupunki), hulevesiverkkoon asennettavia lämpötilasensoreita (vastuutoimija HSY) ja tiivistä näytteenottoa (päävastuu

06.10.2023

Hallintojohtaja

Helsingin kaupunki) jatkuvatoimisen mittauksen tai lämpötilasensoreiden antaessa siihen indikaation. Näytteistä analysoidaan indikaattorimikrobien pitoisuuksia ja niiden alkuperää (onko bakteerikuormitus ihmis- vai eläinperäistä, vastuutoimija Helsingin yliopisto). Hankkeen tuloksena laaditaan kokonaisvaltainen ohje (päävastuu Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry) tunnistamattomaksi jäävien hygieniahaittojen lähteiden löytämiseksi ja niiden hallitsemiseksi.

Helsingin kaupunki osallistuu hankkeessa riskikartoitukseen, jatkuvatoimisen mittausdatan tuottamiseen, näytteenottoon sekä tulosten analysointiin ja hanketulosten tiedotukseen ja viestintään.

Hankkeen pääpartnerina ja rahoituksen hakijana toimii Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry. Helsingin kaupunki, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja Helsingin yliopisto osallistuvat partnereina.

Helsingin kaupungilla hankkeen toteutuksesta vastaavat ympäristöterveysyksikkö ja ympäristöseuranta- ja -valvontayksikkö sekä kaupunkitila- ja maisemasuunnitteluyksikkö.

Hankkeen kesto on 1.1.2024 - 15.6.2025.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 200 000 euroa, josta ulkoisen tuen osuus on 160 000 euroa. Helsingin kaupungin partneriosuus on 63 250 euroa, josta tuen osuus 50 600 euroa.

Hankkeen talous:

Kaupunkiympäristön toimiala esittää, että Helsingin kaupungin rahoitus hoidetaan kokonaisuudessaan (63 250 euroa) kaupungin keskitetystä määrärahasta. Perusteluna on, että hanke toteuttaa kaupunkistrategian mukaisesti "Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua." Strategian kohtaa kuvataan mm. seuraavasti: "Etenevä ilmastonmuutos edellyttää myös sopeutumista sen vaikutuksiin. Helsinkiläisten elämänmuodon, terveyden ja omaisuuden suojaaminen turvataan. Tavoitteena on Helsinki, joka on varautunut sään ääri-ilmiöihin ja niiden välillisiin vaikutuksiin. Ilmastonmuutokseen vaikutuksiin sopeutuminen vaatii varautumista niin lisääntyneisiin helle- ja kuivuusjaksoihin kuin voimakkaisiin sateisiin ja tulevana vuosikymmeninä jopa vedenpinnan nousuun. Tämän edellyttämiin toimiin tartutaan ja varautumisen on näyttävä kaupunkisuunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa." Ilmastonmuutoksen ääri-ilmiöt lisäävät sade- ja lumien sulamisvesien kautta vesiviemäreiden kuormitusta ja ylivuotoja, jotka edelleen heikentävät vesistöjen veden laatua. Hankkeessa tuotetaan ratkaisuja hulevesien epäpuhtauksien vähentämiseksi sekä ratkaisuja hulevesien

06.10.2023

Hallintojohtaja

hallintaan. Strategian kohdassa on mainittu myös seuraavaa: "Merellisen Helsingin kehittämistä jatketaan kunnianhimoisesti merellisiä yhteyksiä, rantareittejä, laitureita ja tukikohtia parantaen sekä merellistä yrittäjyyttä edistäen. Helsinki vaalii Itämeren ja sen rantoja ja vähentää päästöjä Itämereen." Hankkeessa vähennetään päästöjä Itämereen ja tuotetaan ratkaisuja merialueiden ja ranta-alueiden veden laadun hygieenisen tilan parantamiseksi. Hankkeen tavoitteet ovat linkitettävissä kaupunkistrategian tavoitteisiin.

Hanke kytkeytyy myös Helsingin ja Turun kaupunkien yhteisen itämerihaasteeseen ja Itämeri-toimenpideohjelman toteutukseen, sekä edistää osaltaan Helsingin merialueiden hyvän tilan saavuttamista vesien- ja merenhoidon suunnitelmien mukaisesti. Hanke toteuttaa myös vesien- suojeluyhdistyksen laatimaa Vantaanjoen toimenpideohjelmaa 2017-2027, joka on paikallinen tarkennus Uudenmaan toimenpideohjelmalle.

Hanke on poikkihallinnollinen ja siihen osallistuu yksiköitä sekä maankäyttö ja kaupunkirakenne - että palvelu ja luvat – palvelukokonaisuuksista. Hankkeessa on mukana useita Helsingin kaupungin kannalta merkittäviä kumppaneita: Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin yliopisto ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry.

Hankkeen tavoite on kaupunkipurojen sekä uimarantojen hygieniaoireiden hallitseminen ja vähentäminen. Helsingissä uimarantojen veden laatu on ollut laskusuuntainen ja osan uimarannoista veden laatuun perustuva luokitus on ollut useampana vuotena huono, ja joidenkin osalta on vaarana jopa uimarannan sulkeminen lähivuosina. Hankkeessa demoalueena toimii Marjaniemen uimaranta sekä läheisen Mustapuron valuma-alue Itä-Helsingissä. Puroissa on havaittu haitallista bakteerikuormitusta, mutta sen lähde on jäänyt toistuvasti epäselväksi. Toinen hankkeen tutkimusalue on Pikkukosken uimaranta Helsingissä. Pikkukoskessa on havaittu usein hygieniahaittoja kaupungin uimavesiseurannassa, mutta syy jokialueen toistuvaan bakteerikuormitukseen on huonosti tunnettu. Helsingissä on paljon kaupunkipuroja, joiden hygieeninen laatu vaihtelee runsaasti. Hankkeessa toteutettavaa toimintaohjetta voidaan hyödyntää Helsingin purojen ja ranta-alueiden hygieenisen laadun parantamisessa.

Hankkeessa hyödynnetään uutta teknologiaa päästölähteiden kartoittamiseksi ja edistetään Helsingin kulttuuri- ja virkistyspalveluja mm. uimarantojen osalta.

Kaupunkiympäristön toimiala esittää myös, että ympäristöpalvelut valtuutetaan vastaamaan hankkeen hausta ja hallinnoinnista.

06.10.2023

Hallintojohtaja

Rahoitusjohtaja päätti 13.9.2017 § 64 siirtää hallintosäännön 12 luvun 5 §:n (oikeammin 4 §:n) 7 kohdan toimivaltaa hakea kaupungin puolesta valtionosuudet ja -avustukset sekä niihin verrattavat etuudet kaupunkiympäristön toimialalla seuraavasti:

- kaupunkiympäristön toimialan hallintojohtaja päättää kaupunkiympäristön

toimialaan liittyvien valtionavustusten sekä niihin verrattavien toimialaan liittyvien valtionavustusten sekä niihin verrattavien etuuksien hakemisesta

- edelleen rahoitusjohtaja päätti todeta, että toimialojen tulee tehdä hankehakemuksista päätökset Ahjo-asiakirjahallinnon kautta ja toimittaa ne sekä rahoitushakemuksia koskevat päätökset tiedoksi rahoitusjohtajalle.

Lisätiedot

Sari Front, terveystieteiden erikoisneuvottaja, puhelin: 09 310 33249
sari.front(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma
- 2 Helsingin osakokonaisuuden budjetti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia

06.10.2023

Hallintojohtaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 13 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

06.10.2023

Hallintojohtaja

Silja Hyvärinen
hallintojohtaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 09.10.2023.